

ESP

นราพร โรจนจันทร์
ศิริพร พงษ์สุรพิพัฒน์

การสอนภาษาอังกฤษ โดยทั่วไป เป็นการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (English as a Foreign Language) หรือการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (English as a Second Language) ต่อมาเมื่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เข้ามาเกี่ยวพันกับการศึกษาอย่างใกล้ชิด การเรียนภาษาอังกฤษทั่วไป (General English) จึงไม่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนเพราะผู้เรียนไม่สามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้ประโยชน์ ในการศึกษาเฉพาะสาขาวิชาได้เท่าที่ควร ดังนั้นการสอนภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะอย่าง (English for Specific Purposes) จึงเข้ามามีบทบาทมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในแต่ละสาขาวิชาหรือสาขาอาชีพและเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่าซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาได้ดีที่สุดในกรณีที่ต้องคำนึงถึงเวลา ค่าใช้จ่าย และบุคลากรที่มีจำกัด

LSP และ SP-LT

ในขั้นแรกนี้จะขอกล่าวถึงลักษณะของภาษาที่ใช้เพื่อจุดประสงค์เฉพาะอย่างซึ่ง Sinclair (1978) เรียกว่า LSP หรือ Language for Specific Purposes Sinclair กล่าวว่า LSP มีใช้เฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่ง แต่เป็นการสอนภาษาในคำานที่สัมพันธ์กับลักษณะเนื้อหาของแต่ละสาขาวิชาและอาชีพ โดยใช้ลักษณะเฉพาะของแต่ละสาขานั้นเป็นแนวทางในการสอนภาษา ให้สอดคล้องกันไป เช่นการนำ text ที่กล่าวถึงเนื้อหาเฉพาะสาขาวิชามาทำเป็นบทเรียน การให้ความสำคัญเฉพาะบางทักษะและลักษณะภาษาบางลักษณะที่จำเป็นต่อสาขาวิชาหรืออาชีพหนึ่ง ๆ โดยเฉพาะทั้งนี้ เป็นต้น ส่วน Strevens (1977) เรียกการสอนภาษาเพื่อจุดประสงค์เฉพาะอย่างนี้ว่า SP-LT หรือ

Special Purpose Language Teaching โดยกล่าวว่าเป็นการสอนภาษาตามความต้องการของผู้เรียนมากกว่าที่จะสอนตามหลักเกณฑ์ทางการศึกษาโดยทั่วไป นอกจากนี้ Strevens ยังได้กล่าวว่าทั้ง ESP (English for Special Purposes) และ EST (English for Science and Technology) ต่างก็เป็นตัวอย่างของการสอนภาษาเพื่อจุดประสงค์เฉพาะอย่าง แต่ขอบเขตของ ESP กว้างกว่า EST

ESP

Noss และ Rodfers (1976) กล่าวว่า ESP ที่หมายถึง English for a Specific Purpose คือการเรียนภาษาอังกฤษที่เลือกสรรมาเพื่อผู้เรียนเฉพาะกลุ่ม หลักเกณฑ์ในการเลือกขึ้นอยู่กับขอบเขตที่เกี่ยวข้องว่าจะเรียนเพื่อการศึกษา เพื่อวิชาชีพหรือวิชาเฉพาะ ส่วน ESP ที่หมายถึง English for Specific Purposes ก็คือการเรียนภาษาอังกฤษ ที่มีจุดประสงค์ต่างๆ กัน การสอน ESP มิใช่การเปลี่ยนแปลงการสอนภาษาอังกฤษใหม่โดยสิ้นเชิง แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงบางอย่าง เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งมีแตกต่างกันออกไป เช่น เพื่อใช้ในการศึกษาระดับปริญญา (academic) หรือระดับสาขาวิชาชีพ (vocational) หรือเพื่อใช้ในการทำงานในสาขาวิชาชีพชั้นสูง (professional) เช่น วิศวกร ทนายความ เป็นต้น หรือวิชาชีพทั่วไป (occupational) เช่น เลขานุการ มัคคุเทศก์ เป็นต้น ภาษาที่ใช้ก็มีได้เป็นภาษาชนิดพิเศษ (special language) แต่เป็นภาษาธรรมดาที่มีขอบเขตการใช้จำกัด (restricted repertoire) ส่วนทักษะ (skills) ก็เน้นเฉพาะทักษะที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนสรุปได้ว่าการสอน ESP เป็นการสอนที่ให้ความสำคัญต่อผู้เรียนและต่อความต้องการของเขา

EST และ EVP Boys (1979) แบ่ง ESP ออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามความต้องการดังนี้คือ

1. ภาษาอังกฤษเพื่อวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (EST—English for Science and Technology) เพื่อสนองความต้องการในระดับมหาวิทยาลัย สำหรับนักศึกษาชั้นปริญญาตรี โท เอก และสำหรับอาจารย์เฉพาะสาขาวิชา รวมทั้งเพื่อสนองความต้องการของบุคคลทั่วไป ในวิชาชีพชั้นสูง เช่น ระดับผู้บริหาร ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ เป็นต้น

2. ภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ (EVP—English for Vocational Purposes) เพื่อสนองความต้องการของบุคคลทั่วไปในวิชาชีพต่างๆ โดยแบ่งเป็น

- 2.1 Commercial English ใช้โดย เลขานุการ คนทำบัญชี ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2.2 Technical English ใช้โดยช่างเครื่อง ช่างโลหะ เป็นต้น

2.3 อื่น ๆ เช่น ภาษาอังกฤษที่ใช้โดยมัคคุเทศก์ เป็นต้น

3. อื่น ๆ เช่น ภาษาอังกฤษที่ใช้ในวิชากฎหมาย (English for Law) ภาษาอังกฤษที่ใช้ในวิชาศิลปกรรม (English for Arts) เป็นต้น

นอกจากนี้ Boys ยังเน้นความแตกต่างระหว่าง EST และ EVP ตรงที่ว่า EST ให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษที่ใช้ในวิชาชีพ ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขาสังคมศาสตร์ที่ต้องใช้เวลาในการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ส่วน EVP มุ่งเฉพาะภาษาอังกฤษที่ใช้ในการทำงานประเภทที่ไม่ต้องผ่านการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

ต่อมา Boys และ Ewer ได้ให้รายละเอียดสาขาวิชาต่าง ๆ ในขอบเขตของ EST ใหม่โดยรวมเอาวิชาที่เดิม Boys แยกไว้ในหัวข้ออื่น ๆ เข้าไว้กับ EST ด้วยคือ (English for Science and Technology)

ก. วิทยาศาสตร์ทั่วไป ได้แก่ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ดาราศาสตร์ ธรณีวิทยา สัตวศาสตร์ พฤกษศาสตร์ พันธุกรรม แพทยศาสตร์ พยาบาล สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ มนุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย

ข. เทคโนโลยี ได้แก่ วิศวกรรมศาสตร์ (ไฟฟ้า เครื่องกล โยธา) คอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ เกษตรศาสตร์ เหมืองแร่และน้ำมัน

ในปี 1980 the Catholic University ใน Santiago ได้จัดโปรแกรม EST สำหรับนักศึกษาเศรษฐศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับคือ ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง ในระดับต้นและระดับกลางจะเน้นเรื่องศัพท์เฉพาะและโครงสร้างของภาษาที่ใช้มากใน scientific discourse รวมทั้งเน้นทักษะในการอ่านด้วย ส่วนระดับสูงจะเน้นทักษะการอ่าน การฟัง และการพูด เป็นสำคัญ

จะเห็นว่าการจัดโปรแกรม EST ของ the Catholic University นี้ ให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก กล่าวคือทำให้ผู้เรียนสามารถอ่านตำราได้เร็วและเข้าใจได้ดี และสามารถฟังและจับคำบรรยายได้ด้วย

ต่อมา Ewer ได้เขียนรายละเอียดเกี่ยวกับ EVP (English for Vocational Purposes) ว่าเป็นภาษาอังกฤษที่ใช้โดยช่างไฟฟ้า ช่างก่อสร้าง เลขานุการและพนักงานบริษัท คนทำบัญชี

และสมุหบัญชี พนักงานธนาคาร พนักงานโรงแรม พนักงานสายการบินและธุรกิจท่องเที่ยว ผู้ควบคุมการจราจรทางอากาศ นักโฆษณา คนทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ซึ่งถ้าพิจารณาขอบเขตของ EVP ตามที่ Ewer ให้ไว้¹¹ จะเห็นว่าโปรแกรมของ F. Chambers สำหรับ Air-Ticketing Trainees หรือโปรแกรม ESP for the Machine Shop ที่ผู้เวตของ Tim Hayward ซึ่งเขากล่าวว่าเป็น ESP อีกระบบหนึ่งนั้น น่าจะจัดไว้ในขอบเขตของ EVP ได้

ESP และ EAP

ตามความคิดของ Ewer เขาเห็นว่า ESP มีความสมบูรณ์ในตัวเอง มิใช่เป็นส่วนที่เรียนต่อจากโปรแกรมการเรียนภาษาอังกฤษทั่วไป (General English) กล่าวคือ ผู้เรียน ESP ควรเริ่มต้นด้วยลักษณะภาษาที่ใช้ร่วมกัน (core language) ซึ่ง Ewer เรียกว่า Basic Scientific English ก่อนที่จะแยกเรียนตามสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่ง Strevens เรียกว่า EAP (English for Academic Purposes) และให้รายละเอียดเกี่ยวกับ EAP ว่า วัตถุประสงค์สอนของ EAP นั้น จัดทำขึ้นเฉพาะสาขาวิชา หรือยี่สิบสาขาวิชาเป็นหลัก เพื่อให้เหมาะกับผู้เรียนเฉพาะกลุ่มซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้เรียนในสถาบันการศึกษาระดับสูง และการกำหนดหลักสูตร เนื้อหา รูปแบบรวมทั้งการเรียงลำดับวัตถุประสงค์สอนนั้นก็ต้งคำนึงถึงวิธีการเรียนการสอน การวางแผนการศึกษาและหลักสูตรของวิชาเฉพาะที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งสำคัญ

Dudley – Evans, Shettlesworth และ Phillips ก็จัดโปรแกรมภาษาอังกฤษที่มหาวิทยาลัย Azarabadezan ในอิหร่านเป็นสองตอนเช่นกัน ช่วงแรกใช้สำหรับผู้เรียนโดยทั่วไป และช่วงหลังใช้สำหรับผู้เรียนเฉพาะสาขาวิชา

มหาวิทยาลัย Birmingham at Aston ได้จัดโปรแกรมภาษาอังกฤษพิเศษ เรียกว่า EAP (English for Academic Purposes) ผู้เรียนมาจากประเทศต่าง ๆ เพื่อเข้าเรียนต่อในคณะวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ในสาขาวิชาต่าง ๆ กัน เช่น วิศวกรรม (เครื่องกล ไฟฟ้า) เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา แพทยศาสตร์ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา บัญชี การขนส่ง ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ ผู้เรียนแบ่งออกเป็นหลายระดับ เช่น ประกาศนียบัตร ปริญญาโท ปริญญาเอก ระดับความรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนก็ต่างกันมากตั้งแต่เกือบจะเรียกได้ว่าเริ่มต้นใหม่ จนถึงเกือบเท่ากับเจ้าของภาษา อย่างไรก็ตาม จุดประสงค์สำคัญของโปรแกรม EAP

ก็เพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะบางอย่างเท่านั้น เช่น การเขียน การจับคำบรรยายเป็นต้น วัตถุประสงค์สอนเน้นปัญหาทางภาษาโดยทั่วไปของผู้เรียนจากประเทศต่าง ๆ และพยายามที่จะเชื่อมโยงกับบทเรียน บททดสอบและแบบฝึกหัดเฉพาะสาขาวิชา

ตัวอย่างโปรแกรมภาษาอังกฤษพิเศษอีกโปรแกรมหนึ่ง ซึ่งเพื่อพิจารณารายละเอียดแล้วก็อยู่ในข่าย EAP เช่นกันคือ A Specialized English Course for Students of Economics and Administration ซึ่งเขียนโดย Harvey และ Sindermann โปรแกรมนี้จัดสำหรับผู้เรียนที่มีความรู้เบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์และบริหาร จุดมุ่งหมายของโปรแกรมคือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านตำราในสาขาวิชาได้ ผู้เขียนวัตถุประสงค์ต้องวิเคราะห์ตำรา และวารสารเฉพาะสาขาวิชาก่อนลงมือเขียน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับภาษาและคำศัพท์ที่ใช้ในสาขาวิชา นอกจากนี้ยังมีการปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาคด้วย

สำหรับโปรแกรมภาษาอังกฤษที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่จัดให้นิสิตชั้นปีที่ 2 ซึ่งเรียกว่า ภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาวิชาหรือ English for Academic Purposes นั้น จัดทำขึ้นโดยยึดสาขาวิชาเป็นหลัก เพื่อให้เหมาะกับนิสิตแต่ละคณะ โดยเน้นทักษะการอ่านและการเขียนเป็นสำคัญ

สรุป

ทั้ง EST EVP และ EAP ต่างก็แตกแขนงออกมาจาก ESP ทั้งสิ้น และ ESP นั้นเกิดขึ้นเนื่องจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเมือง มิได้เกิดจากการพัฒนาของวิชาภาษาศาสตร์ โปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษมิได้เป็นไปตามแบบที่ยึดถือกันมาแต่เดิม หรือขึ้นอยู่กับผู้กำหนดหลักสูตร แต่มีจุดประสงค์ที่แน่นอนและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริงเนื่องจากมุ่งความสำคัญที่ผู้เรียนและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก จึงเรียกว่าภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะอย่าง (English for Specific Purposes)

หนังสืออ้างอิง

- Boys, Odette, 'ESP in Chile : A Survey', *EST/ESP Chile Newsletter*, Special Number, June 1979
- Boys, Odette, 'ESP, in the School', *EST/ESP Chile*, No. 8
- Boys, Odette & Ewer, Jack, 'Some Published Textbooks Which can be Used in Compiling EST Programmes', *EST/ESP Chile Newsletter*, Special Number, June 1979
- Chambers, Fred, 'Simulation for Air-Ticketing Trainees with Special Attention to the Development of a Link between the Formal Classroom Situation and the Simulation', *Occasional Papers*, Colchester, 1980
- Chambers, Fred and Mc Donough, Jo 'On Designing a Syllabus for an EST Course', *Occasional Papers*, Colchester, 1980
- Dudley-Evans, A.; Shettlesworth, C.C. and Phillips, M.K., 'The ESP Materials of the University of Azarabadegan, Tabriz, Iran', *Teaching English for Science and Technology*.
- Ewer, Jack, 'Evaluation in EST Programmes', *EST/ESP Chile Newsletter*, No. 6, June 1979.
- Mackay, R. and Mountford, A.J., 'The Teaching of English for Special Purposes: Theory and Practice', *English for Specific Purposes*.
- Millan, Ana Maria and Rivas, Maria Teresa, 'EST Courses at the Catholic University, Santiago', *EST/ESP Chile Newsletter*, No. 10, May 1981
- Sagarik, Panninee, 'English for Academic Purposes in Thailand-an Overview', Presented at the National EAP Conference, Chulalongkorn University April 24-26, 1978, *Pasaa*, Vol. IX, No. 1, May 1979.
- Sinclair, John, 'Language for Specific Purposes', *ELR Journal*, No. 1, 1980